

Par stārķu glābšanu

Ik gadu Dabas aizsardzības pārvalde saņem cilvēku zvanus, kuri jautā – ko darīt, ja atrasti ievainoti baltie stārķi vai nokritusi šo putnu ligzda, atrasti stārķu mazuļi, kas nav spējīgi lidot u.tml. Dabas aizsardzības pārvalde ir sagatavojusi atbildes visbiežāk uzdotajiem jautājumiem. Šobrīd balto stārķu populācija Latvijā vairs nepieaug – ir sasniegts maksimālais vides piesātinājums ar šīs sugas putniem. Ik gadu Latvijā ligzdo ap 10 000 stārķu. Katru gadu vārgākie no tiem dažādu iemeslu dēļ aiziet bojā. Tā tas notiek ar ikvienu dzīvnieku sugu – tā ir dabiskā atlase, kura dabā regulāri notiek, vēl jo vairāk tad, ja kādas sugas piesātinājums ir augsts. **Ja atrasts baltais stārķis** Stārķis ir savvaļas putns un arī īpaši aizsargājama suga, tādēļ to iegūt vai turēt nebrīvē drīkst tikai ar Dabas aizsardzības pārvaldes izdotu atļauju. Šāda atļauja nav nepieciešama vienīgi izņēmuma gadījumā, ja stārķis tieši apdraud cilvēku veselību vai dzīvību. Piemēram, pieradināti stārķi atlaisti savvaļā apdraud bērnu drošību, jo ir agresīvi un uzbrūk, vai, lai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušu stārķi nogādātu uz patversmi vai reģistrētu zooloģisko dārzu. Ja atrasts savainots stārķis vai tā mazulis, to var nogādāt patversmē vai kādā no zooloģiskajiem dārziem, vai arī palūgt veterinārārsta palīdzību. Taču jāatceras, ka veterinārārsta pakalpojumi atkarībā no stārķa traumu nopietnības ir maksas pakalpojums un arī tad nav garantijas, ka putns izdzīvos, jo stārķi ir savvaļas putni, kas ir ļoti jutīgi un grūti ārstējami. Atradējiem, kam nav specifisku zināšanu veterinārijā vai zooloģijā, pašiem tomēr nevajadzētu veikt stārķa ārstēšanu vai stārķēnu barošanu un audzināšanu mājas apstākļos. Ne vienmēr no dabiskās atlases izglābtais stārķis būs spējīgs pastāvīgi izdzīvot savvaļā, reizēm šādi stārķi palaisti

atpakaļ dabā ātri vien kļūst kādam par barību, jo ir pārdroši, vai arī nav raduši paši sev meklēt barību un mirst bada nāvē. Reizēm pēc ievainojuma sadziedēšanas stārķis vairs nav spējīgs lidot – līdz ar to pat pēc veiksmīgas izārstēšanas šim dzīvniekam jānodrošina mūža aprūpe, bet ne visi stārķu glābēji to var nodrošināt un vēlas. Turklāt savvaļas dzīvnieki, tostarp putni, var būt neprognozējami, tādēļ cilvēkam bez zināšanām un iemaņām nevajadzētu stārķiem tuvoties – to knābiens var būt diezgan traumējošs. **Kur nogādāt atrasto stārķi** Dzīvnieku aizsardzības likums paredz, ka jebkura persona par klaiņojošu vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušu dzīvnieku nekavējoties paziņo vietējās pašvaldības institūcijai, un vietējā pašvaldība organizē klaiņojošu vai bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušu dzīvnieku izķeršanu un, ja nepieciešams, neitralizēšanu/iemidzināšanu. Vietējām pašvaldībām pēc Dzīvnieku aizsardzības likuma prasībām būtu jāizveido un jāuztur dzīvnieku patversmes, jāizķer, jāizmitina un jāaprūpē bezpalīdzīgā stāvoklī nonākušie savvaļas dzīvnieki vai jāslēdz līgumi ar fizisko vai juridisko personu par šādu dzīvnieku izķeršanu, izmitināšanu, uzturēšanu un aprūpi. Latvijā nav speciālu savvaļas dzīvniekiem paredzētu patversmju vai rehabilitācijas centru. Zooloģiskie dārzi un dzīvnieku patversmes iespēju robežās pieņem arī savainotus savvaļas dzīvniekus un veic to ārstēšanu, taču jāsaprot, ka ne vienmēr šādas iespējas ir pieejamas tuvākajā patversmē vai zooloģiskajā dārzā, tāpēc iepriekš ar patversmi vai zooloģisko dārzu vēlams sazināties. **Par stārķu ligzdām** Stārķu ligzdu patvaļīga nojaukšana ir aizliegta. Par šādu nodarījumu tiek piemērots administratīvais sods. Gadījumos, ja stārķu ligzdas rada apdraudējumu, piemēram, rada elektroenerģijas traucējumus, apdraud māju ugunsdrošību vai cilvēku veselību un dzīvību un tās nepieciešams nojaukt, šīs darbības saskaņojamas ar Dabas aizsardzības pārvaldi. Gadījumā, ja nogāzusies tukša stārķu ligzda, iespējams ligzdu atjaunot – izgatavojot un uzstādot ligzdas pamatni. **Konsultācijas un papildu informācija** Ir saprotams, ka cilvēkiem rūp nelaimē nonākuši stārķi, tomēr jāatceras, ka reizēm, labu gribot un, iejaucoties dabiskajos procesos, stārķiem tiek nodarīts lielāks ļaunums un sagādātas lielākas ciešanas, nekā tad, ja visam ļautu notikt dabiski. Dabas aizsardzības pārvalde nepieciešamības gadījumā konsultēs iedzīvotājus par rīcību ar atrastajiem savainotajiem savvaļas dzīvniekiem, tai skaitā stārķiem, un to turēšanas apstākļiem, kā arī normatīvo aktu prasībām, kas jāievēro, ja izvēlas mājās turēt/izbarot stārķi. Tomēr iestādes speciālisti uzsver – ja izvēlaties savvaļas dzīvniekam palīdzēt, izvērtējiet savas iespējas un to, vai palīdzība dzīvniekam/putnam tiešām nepieciešama. Ja dzīvnieku pēc ārstēšanas/izbarošanas nav iespējams atlaist savvaļā, informāciju par tuvākajām piemērotajām savvaļas dzīvnieku turēšanas vietām, var iegūt Dabas aizsardzības pārvaldē. *** Informācija par to, kā būvēt balto stārķu ligzdu pamatnes: http://www.daba.gov.lv/upload/File/Publikācijas/BRO_B_starku_ligzd.pdf Latvijā reģistrēto zooloģisko dārzu saraksts: http://www.daba.gov.lv/public/lat/cites/registretie_zoologiskie_darzi/ Informāciju sagatavoja: Dabas aizsardzības pārvaldes sabiedrisko attiecību un vides izglītības nodaļa **Papildu informācija:** Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas aizsardzības departamenta CITES nodaļas vadītāja p.i. Jēkabs Dzenis Mob. tel.: 26101389